

INCA REVISTA

Número 43

MARÇ 1997

Preu: 250 Pta.

MASSIVA PARTICIPACIO ALS ITINERARIS DE “RACONS I RONDAIES”

“SIGUI COM SIGUI, JA SABEM QUE TENIM NO SOLS LA POSSIBILITAT, SINÓ TAMBÉ EL DEURE, DE SEGUIR ENDAVANT, SEGURS DEL NOSTRE PAÍS”

Josep Maria Llompart, cap d'Any 1964

LA TROBADA SERÀ PUNT DE PARTIDA PER A LA III GRAN DIADA PER LA LLENGUA I L'AUTOGOVERN, DEL PROPER 17 DE MAIG

Edita: Obra Cultural Balear
Delegació d'Inca

Presidenta: Mª Mercè Puig i Viñeta

Direcció i Coordinació:

Jaume Gual i Móra

Llorenç Massutí i Nicolau

Col·laboradors en aquest número:

P. Miquel Colom

Guillem Coll Morro

Aina Ferrer i Torrens

Gabriel Fiol i Mateu

Pere Fiol i Tornila

Bernat Forteza Forteza

Lluís Maicas Socias

Pere Massutí i Ramis

Antoni Mateu Garau

Victòria Picó Aguiló

Esperança Ramis de Plandolit

Pere Rayó Bennàssar

Antoni Rodríguez i Mir

Fotografies:

Guillem Coll

Sebastià Garcias

Arxiu de l'OCB

Publicitat i subscripcions:

Tel. 50.00.89 i 50.25.93

Redacció:

Vidal, 5 entresol

Apartat de correus 156

07300 - INCA

Dipòsit legal:

PM 451 - 1986

Imprimeix:

Gràfiques SIBA, S.L.

C/ Enginyer Felicità Fuster, 21

Tel. 52.32.44

Santa Margalida

*Els articles signats només
expressen l'opinió dels seus autors*

Í N D E X

EDITORIAL	3
L'ESGLÉSIA DE LES MONGES TANCADES	4
TRES	5
CRÒNIQUES DE TRÀNSIT	6
LES POSSESSIONS D'INCA: SON RAMIS	9
DIFICULTAT DE COMUNICAR-SE Com conviure i com sobreviure	10
DOCUMENTS HISTÒRIC D'INCA	11
EL P. RAFEL GENESTAR T.O.R.	12
COROMINES	13
CATALÀ - MALLORQUÍ - VALENCIÀ	13
ENTREVISTA: JAUME GUAL: HUMANISTA, FILÒSOF I EDUCADOR	14
HISTÒRIA D'INCA, 1350-1516	17
UN LLIBRE SOBRE MALNOMS	19
DITADES DE MEL I ESPERÓ	20
ACTIVITATS DE L'OCB D'INCA	23
RACÓ DE CUINA : CUINA MENORQUINA	25
LES POSADES DE LLUC A MALLORCA	26
CONCURSOS I CONVOCATÒRIES LITERÀRIES	26
L'AJUNTAMENT D'INCA INFORMA	27
TEMPS ERA TEMPS ... (contraportada fotografia comentada)	28

EDITORIAL

La premsa forana: de premsa folklòrica a premsa ignorada

(Editorial conjunta de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca)

Des dels anys 1978-80 en què es treballava molt per constituir i posar en marxa la nostra Associació, fins a l'actualitat han passat prop de vint anys. Els objectius aconseguits des de llavors són molts i, tal vegada, el més important ha estat la consolidació i la unió de l'APFM (Associació de Premsa Forana de Mallorca).

Aquests darrers anys, el sòtil de publicacions associades s'ha mantingut entorn de les cinquanta, amb els alts i baixos propis d'una entitat tan diversa com revistes hi ha associades. Amb els anys, s'ha aconseguit que les institucions hagin participat d'aquest creixement i consolidació, fins al punt que els ajuts econòmics han pogut satisfer més d'una revista en crisi. També és veritat que per als setmanaris aquests ajuts no han estat més que testimonials, i és en aquest aspecte on volem centrar aquesta queixa.

La premsa diària de Palma absorbeix la pràctica totalitat de la publicitat que les grans institucions públiques, Govern Balear i Consell Insular de Mallorca, destinen per promocionar-se i/o donar a conèixer els seus objectius. No debades, la premsa diària rep el que està en el seu dret a l'hora de demanar publicitat. La premsa forana rep, justament, les miques d'aquests ajuts institucionals.

Fins al moment, els polítics han firmat pocs concerts econòmics amb l'APFM, la majoria per la seva contribució a la normalització lingüística, tot i que la premsa forana havia estat la pionera en aquesta tasca; la seva difusió actual en català és possible gràcies a l'esforç comú de moltes de les publicacions associades. Cinquanta revistes que, per mitjana mensual, sumen un total de 98.000 exemplars de tiratge, i molt més de difusió i lectura. I, encara, pareix que demanam diners en un cap de cantó amb un capellet de palmes. També som conscients que la nostra premsa no pot viure determinada pels ajuts institucionals i que ens hem d'espavilar: no dormir a la serena com diuen pel poble.

Hem mantingut una fidelitat constant a les institucions, que, molt sovint, no ens han valorat suficientment. A l'hora de respectar els concerts, hem complert i hem procurat ser equànims amb tothom, i aquesta equanimitat ha permès la unió dins l'Associació. Però, davant el futur imminent que ens espera, en què la professionalització i la competència faran trontollar les petites revistes associades i les que puguin néixer, cal pegar un crit ben fort perquè les institucions ens tinguin en compte a l'hora de distribuir els barems publicitaris que marquen. Ho repetim: la premsa forana no pot ser ignorada per les retallades pressupostàries. El nostre compromís va molt més enfora, i hem mostrat proves evidents de complir els nostres convenis. Als pobles, on la premsa diària no tracta directament la informació i no té la fidelitat que ofereix la premsa forana, aquesta sempre serà una garantia per a les persones que hi viuen.

Esperem, aleshores, que amb vista a l'any que ve, les autoritats polítiques ho tinguin més clar.

El català a Madrid

El debat sobre la unitat de la llengua celebrat al Senat ha posat en evidència, una vegada més, les contradiccions, les divisions i les ignoràncies dels nostres representants a aquella Cambra. Els dos partits que ens representen a Madrid entren en contradicció amb la seva retòrica perquè a les Balears tenen una actitud i allà, que és el que realment compta per a ells, en tenen una de ben diferent. Mostren les seves divisions ideològiques internes des del moment en què tots els líders estan disposats a passar acríticament pel sedàs dels cacics madrilenys, avesats a mantenir la unitat d'Espanya sobre totes les coses. La seva ignorància és molt atrevida i es mantenen al marge d'evidències culturals i històriques, i les neguen amb frivolitat.

L'ESGLÉSIA DE LES MONGES TANCADES

L'avinentesa d'un seguit de reformes que s'ha planificat fer i es van duent a terme al temple del Monestir Inquer, ens dóna l'ocasió que parlem un poc de la seva història, perquè els edificis, com les persones, també, van canviant, evolucionant. Unes vegades conserven i milloren la seva personalitat, altres es transformen totalment, i no tenen res a veure amb el que eren abans. No és el cas d'aquesta esglésiola conventual.

A les Primeres Jornades d'Estudis Locals que férem l'any 1994 vaig parlar de la creació i consolidació del Monestir, planes 51 a 60 i allà parlava de l'antic temple, del que hi havia l'any 1534 i de les obres d'adaptació que s'hagueren de fer perquè servís com temple d'una nombrosa comunitat monàstica. El temple que ara tenim i que vol ser restaurat es començà l'any 1667 i fou beneït dia 30 de Març de 1671, per això ara us copio la descripció que va fer un insigne viatger, En Jeroni de Berard, 118 anys després, i que trobam al llibre "Viaje a las Villas de Mallorca 1789", diu així: "Tiene dentro de un patio cerrado una iglesia de 8 varas de ancho y 21 de largo y 8 y palmo el presbiterio, de bóveda blanca, arcos de marés y friso sobre pilares áticos de piedra viva o pedernal y el coro con órgano. El altar de orden corintio, arreglado y bueno, con tres columnas ideales a cada lado de la imagen de la Concepción, que está en camaril al medio y de bulto, alta. Y asimismo, tiene San Agustín a un lado y San Pablo al otro, con San Gerónimo arriba a la difinición y segundo orden atlántico, todo sin dorar, solamente sí el sagrario que es bueno, con otro más pequeño para la reserva; la primera es la puerta que por no poder ser al frente est a un lado. La segunda capilla de la Sagrada Familia, primera capilla debajo del coro, cuadro o lienzo grande antiguo de que se ven muchas copias, marco dorado de revelados adornos de follajes y flores, con varios colores. Sigue el púlpito regular. Sigue la puerta segunda y después la sacristía.

"El lado izquierdo después del Altar mayor se ve la capilla de Santa Clara, en lienzo grande entre dos columnas de orden compuesto, relieves y adornos todo dorado. La de las Benditas Almas, todo dorado y colores azul, en columnas torcidas, relevados adornos de parras, pinturitas raras de la Pasión, y el Crucifijo, de bulto y pequeño, ordinario. La Purificación de Nuestra Señora en imagen de bulto, todo dorado. Y, por último, en lugar de la última capilla hay un sepulcro de piedra jaspe amarillo de dos pilares jónicos, cornijón que dobla en círculo para dar lugar a contener un escudo de armas, todo

construido en 1702 con la inscripción que dice: **Hic jacet ancila Christi venerabilis Sor Clara Andreu ordinis Beati Hieronimi Huius coenobii monialis. Obit die 24 junii anno 1628.** El portal segundo tiene, a su exterior cara, un sencillo adorno de piedra con un escudo de armas que contiene una barra horizontal; sobre ella dos leoncitos derechos que sostienen el sol, y bajo un ramo de tres ramos o brancas sencilla con fruto o flor a los extremos.

Així acaba Berard la seva descripció del temple monacal. Cent anys després, un altre viatger il·lustre, l'Arxiduc Lluís Salvador també ens ofereix una descripció del nostre temple monacal. No és tan detallada com la de Berard, però per a millor informació de tots nosaltres la poso: "La pequeña iglesia, dedicada al apóstol Bartolomé y otrora parroquial de Inca, luego donada a las monjas dichas, presenta una bóveda de cañón, capilla mayor que se angosta en profundidad y tres capillas con sendos arcos escarzanos a cada lado, una de las de la izquierda con las reliquias de la venerable Sor Clara Andreu, de la Orden de las Jerónimas, mujer de gran diligencia y laboriosidad, fallecida el 24 de junio de 1628 y cuyos restos permanecieron incorruptos. Se dice que en ese lugar todavía es posible hablar con ella, aunque no verla. Sólo una

de las capillas de la derecha cumple su función como tal, respectivamente ocupadas las restantes por la entrada principal, otra accesoria y la

puerta que da acceso a la sacristía. Por encima del coro, a cuyos pies se abren dos capillas más y quedan dos púlpitos"... així acaba l'Arxiduc que després es posa a descriure'ns el Monestir. No afegeix gaire cosa a les que ja coneixíem per Berard.

Cal dir que les obres d'aquesta Nova Església es començaren gràcies a una deixa que feu el benemèrit Canonge Bartomeu Lluís (1565-1634) qui promogu, la construcció de la Basílica de Lluc, fundà la Casa i Hospital de les Minyones 1628, el Col·legi Lul·lià de Nostra Senyora de la Sapiència 1635 i a Inca li podem agrair aquesta donació que ens arribà per mans del seu administrador testamentari Mn.

Miquel Pasqual i que trobam especificades en el llibre de Clavariat de 1638, i sumen 500 lliures.

Referent al retaule de Santa Clara, retirat l'any 1949 per a posar-hi la Mare de Déu de Fàtima, he de dir que fou posat l'any 1677. Dia 27 d'agost s'assentaren les pedres on havia de descansar la fusta, dia 30 arriben els escultors i el retaule, dia primer de setembre picapedrers i escultors el col·locaren, fou daurat i en la primera quinzena de novembre s'acaba de daurar, pagant-se 180 lliures a Mestre Jaume Baster per aquesta obra.

El retaule de l'altar major sabem que dia 09.02.1730 es fa contracte amb l'escultor Joan Deià perquè ho facipel preu de 1000 lliures. També aquí trobam la deixa de Mn. Francesc Mas, nebot de Sor Clara Andreu, qui farà possible aquesta obra. Dia 21.04.1731 duen la imatge de la Puríssima, també feta per Mestre Joan Deià qui posà mil pans d'or per daurar-la. El Mestre Francesc, ciutadà pintà la tela que es posaria davant el níxol, i no fou beneïda aquesta imatge fins dia 31.05.1736 pel vicari d'Inca i confés del Monestir Mn. Jaume Llompart. El retaule no fou acabat de daurar fins l'any 1859 i la solemne benedicció fou feta dia 29.01.1860 pel fill d'Inca i Canonge Magistral Pere Josep Llompart.

Potser l'assumpte que ara caldria explicar més, seria el de la pintura que ara es repararà. L'any 1917 l'empresari ciutadà, Miquel Oliver, pintava la parròquia, i el capellà del Monestir, Mn. Guillem Pujadas, qui té dues germanes al Monestir, Sor Maria Lluïssa i Sor Catalina Clara, va parlar amb l'empresari perquè també pintàs l'església conventual, i ell cuidaria de pagar la feina, i així es va fer, sols que hi va haver la desgràcia que Mn. Guillem va caure i es va matar, com ens ho recorda la làpida que hi ha a la capella que hi ha entre els dos portals: "EI RVRENT.D.GUILLEM PUJADAS FERRER PVRE. capellà de la Rda.Comunitat d'aquest Convent, molt zelós del decor de la Casa de Déu, caigué desgraciadament d'una bastimenta dins aquest temple, morint en el acte dia XII de gener de l'any del Senyor MCMXVIII quan s'acabava la restauració d'aquest lloc per ell pagada. La Rda.Comunitat i el Reverent Capellà li dediquen aquesta memòria en penyora de bon afecte i agraïment. Vivat in pace.

No afegesc res més. Pens que podem comprendre el perquè de la reposició del valuós retaule de Santa Clara i conèixer més un raconet de la nostra història inquera.

Pere Fiol i Tornila, Rector de Muro

TRES

Els seus ulls, cocons de cel, me convidaven a conèixer la transparència de la pell, el misteri profund i tèrbol d'una passió que mai no encetaria ferida, ni sagnaria plaers de carn encesa. Només la tendresa, com una calitja oliosa, ens untava de càlides carícies i transgredia l'ànsia més enllà de la voluntat.

Sota la superfície amable, però, la bonança aparent era traïdora com una tramuntanada i un cap de fibló de desig ens adoloria el cor i tot el cos tremolava com una fulla de poll amb el contacte furtiu de l'alè d'una besada. Mai la mà no traspassà el miratge, ni els dits furgaren cavitats d'encís, tot i que bategava, en la nostra relació gens precisa, una passió intermitent d'onades de foc. Ens acostàvem i quan el frec subtil d'un sospir ens besava el front, reculàvem enfebrits, però temorencs de trencar el miracle de la fusió.

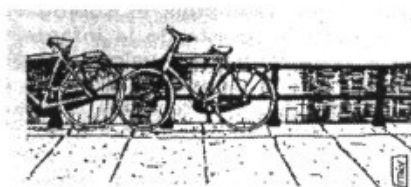
La nostra sapiència procedia del coneixement de les confidències confessades, dels sentiments més obscurs que coven en estances inconfessables i de la percepció que darrera un no, sempre hi havia un potser, però no encara. En la intimitat d'una mirada podíem lliurar torrentades de complicitat i quan xerràvem, en la penombra màgica del capvespre, les paraules eren mans àvides que cercaven descobrir els racons més dolços i amagats dels nostres cossos, camuflats rera robes transparents i focs artificials i paraules extraviades i gestos més expressius que el llenguatge tradicional.

En la meva ingenuïtat, pròpia d'un amant cec i cegat pel caliu del desfici, estava convençut que manteníem una fidelitat poc usual, però ferma. En un pacte mai no dit ni pronunciat, havíem segellat una unió imperfecta, satisfactòria per l'esperit i dolorosa de renúncies.

Aquella tarda plujosa de febrer, en la petita habitació plena d'una claror confusa, vaig intuir l'engany, la mentida. El blau dels seus ulls ja no era clar i transparent, només reflectia el gruix d'una mirada. Res més. Ella m'enganyava amb el seu marit. En aquell precís moment, convençut de la pèrdua, vaig posar-li les mans als pits, la vaig despullar amb quatre grapades i vaig fer l'amor amb ella per primer cop en senyal de comiat.

Il·luis maicas, gener 97

CRÒNIQUES DE TRÀNSIT

La primera besllum del matí dissipant-se de la fosca mantenia l'ambient en una minsa claredat. Les cases i transeünts es perdien dins una densitat poc precisa. La boira com un guant finíssim s'adheria a l'asfalt, a les parets, a la pell de la cara i les mans dels qui anaven pel carrer. Penjava de l'aire i s'amaraven, difuminant-se, els contorns enterbolits, gairebé ocults darrera de les minúscules gotes. Pessigolles de fred pel nas, la humitat, la tumefacció dels membres i la roba que pareixia no oferir gens de resistència a la càrrega llançada contra el cos, el qual, es rebelava contra l'estancament de l'aire accelerant el pas. Arribava tard i les bafarades calentes de l'alè es projectaven fumejants al seu davant, donant compte del progressiu i decidit moviment. Mentre corria, sentí la campana d'enrenou sòlid i precís. Alentí el pas, tal vegada per no dansar més en l'obscuritat de reptes inútils i que massa freqüentment l'aclaparaven intentant fer el màxim de coses amb el mínim temps. Potser era millor no maldar tant i deixar que les coses succeïssin més naturals, sense la previsible mediació de la ment o de cabòries que acabaven fent-se obsessives. L'estació corprenia de buidor. El tren tenia les portes tancades i tothom ja es devia haver instal·lat al seu seient. A punt de desistir, observà l'home de l'uniforme fent-li una lleu senya. Encara hi havia temps. Així que tornà accelerar el pas, el cor palpitant-li ràpid i segur fins el primer vagó on la última porta encara era oberta. Quan fou dins es tancà automàticament la obertura. D'asseguda l'envaí un gran cansament. El palpit quasi incommensurable que abans anava inscrit en tot un joc de moviments ara es sostenia dur i solitari, impactant en el repòs. Davall la pell la percussió pareixia no aturar-se mai. El seu cos no s'havia acomodat a la nova posició, era a fora i creié veure'l encara a l'encalç rera els vidres quan

Per na Jerònia de Binissalem

Cap triomf no pesa en el vent
i, juntes, al buf que hi declina,
s'esborren l'onada divina
i l'aventura vehement.
¿D'on venim, que no fos tornada ?
Com una absurda enamorada
la vida ens fa plorar el passat.
¿On tornem, que no fos naixença ?
Vivim de mort, i no ens és grat;
morim d'amor, i no s'hi pensa.

"Salvatge cor". Carles Riba

el tren arrencà. Es feia petit com els ametllers coberts de flors que, per damunt del mur, irisaven en rosa l'andana.

Tot i que l'esforç havia estat poc considerable, els efectes es deixaven sentir massa temps en la seva còrpora. No feia gaire temps que el metge l'advertí: després de la malaltia, no seria mai com abans. Molta tranquil litat i poc tràfec, sobretot els primers dies. Viure -pensà- com en una tèbia llueur, recalant periòdicament per indrets segurs, sense angúnies i en un malgirbat o si més no -fictici- equilibri d'emocions. Com si -de sobta- s'hagués fet vella i qualsevol entrebanc li produís un excés de tristes reflexions que calia foragitar. Passejant, es trobava freqüentment amb gent que daurava el rost dels seus anys al sol, com sargantanes ajupides, escalfant-se pacientment. No s'hi sabia ni sentia. Per això s'aventurava dins la cursa que feien per ella els vagons, els membres llanguits oscil·laven, s'encabien flonja i dolçament en la velocitat, mentre els minuts es sostenien quasi per damunt del temps, en la carrera.

Improvissadament, aixecà el cap i alçà la vista. Al seu davant anava una al·lota que reconegué d'altres trajectòries similars, llur veu tàcita i explícita desembacà la mustia solitud dels qui coincideixen, perquè no queda més remei, en un compartiment. Intercanviades, com per compromís, les primeres frases, semblava tornar l'incontinència d'abans quan una sol lícita demanda de la qui era al seu davant, l'obligà novament a respondre. Així que li contestà que sí, que la despertaria si es quedava adormida, mentre la maleïa pensant amb les pròpies nits d'insomni, que cada vegada més la freqüentaven. O en què, mai, tampoc li havia passat això de poder-se adormir tan assossegadament en

qualsevol mitjà de locomoció. Envejant-la, recordà el son jove i profund d'antany. Quan el cos, ben cansat dels camins de la muntanya o per l'exercici, vagarejava cap el llit i, sense preàmbuls, entrava de cop embestint els somnis. Enyorava l'esforç perquè era l'únic que aconseguia capbussar-la després dins la calma, com dins unes aigües fondes després de retre's per la intempèrie del dia. I ara ni tan sols ja això podia fer. Una obligada quietud la limitava mentre bullia per dins el desig o el crit impotent l'atravesava en un sòrdid desajust de la ment. Decidí no mantenir més aquells pensaments, els quals no feien més que empitjorar el seu estat d'ànim i aprofità el convit de banalitats que la veïna li oferia per parlar. S'hi endinsà d'una manera divertida. Argumentar sobre el temps, modes o tècniques per aconseguir un millor aparença no era el seu fort i no donava per gaire, però en aquelles circumstàncies era absolutament refrescant i l'allunyava de cavil·lacions excessives.

De cop i volta quelcom es decantà del previsible, assolint àmbits més personals. Així s'assebentà de la pèrdua d'una filla, d'una operació a vida o mort... Dades d'un patiment passat que desconeixia i que l'ompliren de tendresa cap a qui les deïa, de manera oberta i senzilla, sense entrebancs. No hi havia angúnia ni dolor, just una resta del passat, una dada més, ara ja reconstruïda.

S'havien conegut enmig de les estacions, entre la música de xiulets i campanes. A intervals la remor de la màquina ho diluïa tot, perfectament disposada per damunt dels durs camins de ferro de les vies que sense cap punt de coincidència, circulaven ben a la vora, mentre a costats oposats un paisatge diferent s'empetitia. Ben instal·lada la claror i el mati il·luminat de sol desfent l'entelat dels vidres. La velocitat atorgant un principi i fi a cada porció d'espai que els ulls miraven des del seient: terra llaurada, extensions d'herba verda, arbres dipositats entre marges, cases urbanitzant

un sòl desprevingut...tot es presentava per fer-se de seguida llunyà baix del teló de fons de les muntanyes. De tant en tant una aturada i els pobles succeïent-se rítmicament. A l'interior elles dues surant juntes en l'atzar que ben aviat les allunyaria. Res en comú, ni memòria ni passat. Al davant, les escales d'un futur on segurament mai es tornarien a trobar i que era com una garantia que atorgava una espècie d'estat immune. Podien permetre's la llibertat de sentiments i emocions en el més acollidor dels anonimats.

Fent omissió intencionada dels bons costums que prescriuen de no intimar amb desconeguts seguí fidelment la trajectòria de la veu que parlava. De tant en tant, també ella s'hi afegia amb episodis que li pertanyien, però potser no utilitzava la profusió de detalls amb que la seva companya arrodonia les elocucions. Només n'insinuava breument el contingut. Molt recent encara, una certa adversitat era prop seu i no n'adquiria la distància. Així que, escoltant la major part del temps, descobrí un ésser immensament obert al present, potser perquè havia après que l'imprevisible podia guaitar-li de nou provocant la fallida de qualsevol planificació i era millor no pensar a llarg termini.

Faltava poc per el comiat. El tren reduí la marxa fins que es deturà del tot. Li demanà el nom. D'ella només en sabia això i el nom del poble on vivia. Qualsevol altra referència forçaria els límits de la situació. Després l'adéu recíproc. No gosà ni tan sols mirar l'indret per on desapareixia. Tal vegada valia la pena tancar els ulls i fer com si s'hagués adormit per damunt d'estones de felicitat i tristesa que es superposaven desbaratades i sense previ avís. La màquina engegà de nou i pensà en l'encontre. En va intentar extreure l'instant precís en què la conversa es capgirà. Quines foren les paraules decisives. No ho sabia. Recordava quasi tot el que es digueren, però quelcom ja s'havia perdut. Per sempre més hi hauria un nexa que restaria en possessió de l'oblit i s'imaginà la vida com un jersei enorme que va fent-se per un cap alhora que per es desfà per l'altre. Entre els dos extrems, un teixit de molt variada consistència que tant ens pot servir com no, per l'abric del fred.

Aina Ferrer Torrens

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA -Centre Coordinador-

La ciutat d'Inca compta amb dues Biblioteques Municipals que pertanyen a la xarxa del Centre Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Mallorca.

Les biblioteques estan dotades de les darreres novetats editorials i estan al servei dels ciutadans d'Inca.

BIBLIOTECA CAN DURETA

Ubicada al C/ Dureta, al Casal de Cultura, just al costat de la plaça de l'ajuntament

Telèfon: 88.02.76

Horari:

De dilluns a divendres: Matí: de 10 a 14 hores
Tarda: de 16 a 20 hores

Dissabte: Matí: de 10 a 13'30 hores

BIBLIOTECA DE CRIST REI

Ubicada a la barriada de Crist Rei, just al costat de la parròquia.

Telèfon: 50.45.97

Horari:

De dilluns a dijous: Tarda: de 17'30 a 20 hores

El divendres està tancada

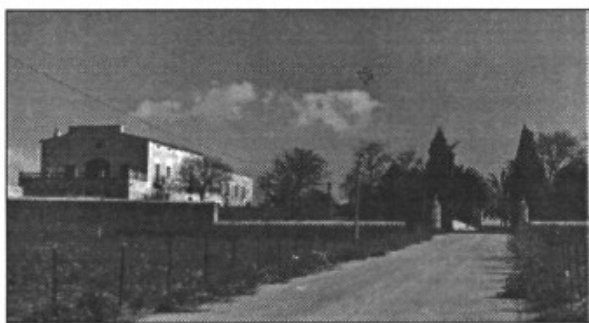
**Consell Insular
de Mallorca**

LES POSSESSIONS D'INCA

SON RAMIS

Possessió situada entre la carretera de Llubí, Son Bordils i la carretera de Sineu. A les cases s'hi arriba per un camí que comença a l'esquerra de la carretera d'Inca-Sineu, on es troba el portell d'entrada a la possessió. L'antiga via del tren que uneix Inca amb l'estació de Son Bordils travessa les terres de Son Ramis i passa per damunt un petit pont folrat de pedra viva i recobert per una volta rebaixada, construït en el darrer terç del segle XIX, davall del qual transcorre el camí que arriba a les cases de la possessió.

La possessió pertanyia el 1531 a l'honor Rafel Ramis, de la família del qual agafa el nom. Confrontava amb el camí de Sineu, el de Muro, Son Bordils, Son Mateu, Son Seriol i Son Martí Ferrer. Tenia cases i molí de sang i era dedicada a figueral i conreu de cereals. El bestiar de feina eren un mul i una egua. Hi havia una guarda de 120 ovelles¹. L'any 1655 pertanyia als hereus de Pere Ramis i era valorada en 4.100 lliures². A finals del segle XVII, l'any 1693, era propietat de l'honor Francesc Ramis de "Son Ramis" i estava valorada en 5.500 lliures³. En el segle XVIII continua essent propietària de les terres la família Ramis que, a més, posseïa la possessió de Son Mas⁴. A la segona dècada del segle XIX (1818) era propietat de Guillem Roure i tenia una extensió de 133 quarterades, dedicades majoritàriament a terres de conreu⁵. En el darrer terç del segle XIX (1871), amb una extensió de 147 hectàrees, continua essent patrimoni de la família Roure. Era la tercera possessió més gran del terme municipal d'Inca i hi predominaven els cultius arboris d'ametlers i figueres⁶. El 1994 tenia 650 quarterades i pertanyia a la família Ripoll d'Inca. Té

grans pinars i alzinars. És dedicada a vinya, ametlerars i conreu de cereals. Pertanyen a la possessió l'hort de Son Ramis, Son Seriol i Son Mateu Vell⁷.

Les cases de possessió foren reformades, quasi totalment, en el darrer terç del segle XIX. Estan alineades davant una esplanada que té una cisterna enmig amb el coll octogonal, de pedra viva, que s'aixeca damunt una base també de pedra. Enfront de les cases, a l'altre costat del pati, situat a banda i banda del camí d'entrada,

hi ha un jardí, organitzat simètricament. Està tancat, frontalment, per una paret baixa decorada amb columnes de marès amb capitell toscà. Dins el jardí, hi ha una placa de pedra, en terra, que duu inscrita la data de 1887.

El cos esquerre de les cases té dues plantes i porxo, en canvi el dret només té dues plantes. Adossada al cos de l'esquerra hi ha una terrassa amb barana de balustres des d'on es pot contemplar un magnífic panorama. Les façanes són de paredat i acaben en una cornisa motllurada que, al cos dret, més baix, fa la funció de canal. El cos esquerre de la façana, més alt, té adossat un banc de pedra viva. Davant les cases hi ha un ampla trespol empedrat.

Les obertures es distribueixen simètricament damunt les façanes. El cos de l'esquerra té dos portals, ambdós de pedra viva, un allindat que permet l'entrada a la casa de l'amo, i l'altre rebaixat que dona pas a la casa del senyor, habitatge que es troba sobretot en el pimer pis. En aquesta part hi destaca la finestra balconera que s'obre a un senzill balcó amb barana de ferro i protegida per un guardapols motllurat aguantat per dues petites volutes. El cos de la dreta té un portal allindat amb brancals de pedra viva i quatre finestrons a la planta baixa, tres d'ells de forma atrompetada, obertures que es corresponen amb les cinc finestres rectangulars amb brancals de marès i ampit de pedra viva de la planta superior. El cos de la dreta era ocupat, originàriament, per estables i altres edificis auxiliars. A la façana es conserven sis anelles per fermar les bústies

A l'interior de la casa del senyor hi destaquen dos grans arcs carpanells que separen els dos aiguavessos. A la dreta hi ha una cambra recoberta per una volta rebaixada de marès. A l'esquerra hi ha l'escala que ens duu al pis superior, molt transformat.

Pere Rayó Bennàssar

1. Gran Enciclopèdia de Mallorca, Tom XIV, p. 176.
2. Llibre d'estims de la vila d'Inca. 1655. A.H.M.I.
3. Llibre d'estims. 1693. A.H.M.I.
4. Llibre del cadastre. 1731. A.H.M.I.
5. Les 133 quarterades es distribueixen en: 10 quarterades de vinya, 15 q. De camp de segona classe, 68 q. de camp de tercera classe, 25 q. de bosc i 15 q. de garriga. *Apeo de la villa de Inca* 1818. A.H.M.I.
6. ARCHIDUQUE LUIS SALVADOR DE AUSTRIA: Las Baleares por la palabra y el grabado. Palma de Mallorca. 1987. Tom V, p.p. 42, 196 i 209.
7. Gran Enciclopèdia de Mallorca. Tom XIV, p. 176.

DIFICULTAT DE COMUNICAR-SE

COM CONVIURE I SOBREVUIRE

Nosaltres, els humans, som una espècie particularment complicada i de comportament difícil d'entendre. Reconeixem sense massa problemes que, a vegades, ni nosaltres mateixos sabem perquè actuam d'una determinada manera i ens sorprenem quan protagonitzam radicals canvis d'humor en breus espais de temps. Sense poder-ho evitar, som especialment vulnerables als canvis de temps i ens quedam indefensos quan amb l'arribada de la primavera, com aquests dies molts hem pogut experimentar, ens trobam sotmesos a alteracions anímiques capaces de fer-nos variar la concepció que tenim de la nostra existència amb una simplicitat ofensiva.

Segurament, doncs, un dels trets que millor defineix la nostra condició humana és la inestabilitat - tot i que la majoria ens tenim per persones més o menys madures i equilibrades-, i això ens provoca difícils i continus esforços d'adaptació davant estranyes sensacions i reaccions imprevisibles, que experimentam amb la mateixa sorpresa que quan trobam el que donàvem per superat darrera una cantonada.

Si de per sí aquest panorama és decebedor, la cosa se complica increïblement quan un, a més d'aguantar-se a sí mateix, ha d'aguantar i intentar entendre les rareses de l'altre; és aleshores quan no queda més remei que enfonsar-se dins el complicat i estrany món de les relacions interpersonals i de la comunicació humana.

Per posar-ho encara una mica més difícil o, si es vol, emocionant, em referiré concretament a l'àmbit de les relacions afectives que són, per una part, les que tenen un cost emocional més alt però, també, les que condueixen a nivells d'implicació i de satisfacció més elevats; en realitat l'èxit o el fracàs en aquest àmbit de les relacions interpersonals condiciona el nivell d'autoestima de les persones, per això em sembla més que justificat haver dedicat més d'una estona a reflexionar sobre el tema.

Tal i com estan les coses, avui en dia hauria de ser normal fer cursets per aprendre habilitats socials bàsiques. De fet, la comunicació eficaç entre les persones és el millor instrument de què disposam per resoldre els conflictes i problemes que provoca la convivència humana. Moltes vegades, per no disposar de les habilitats comunicatives adients, ens complicam la vida i la de les persones més pròximes i acabam

nedant en innecessàries crisis conjugals o simplement assumim la insatisfacció de conviure sense estridències domèstiques a canvi de sacrificar la satisfacció dels propis desitjos i necessitats personals.

A través d'un humil article de revista trimestral fa mal prometre la superació de complicades dificultats de relació i de comunicació que arrossegam des de que tenim seny. No crec que cap dels amables lectors, que han acceptat reflexionar amb jo sobre el tema, confii trobar entre aquestes línies el remei miraculós a tant de patiment social. La meua única pretensió consisteix en realitat a proposar una millora en el repertori d'habilitats comunicatives que, qui més qui menys, ja té muntat, per tal d'afrontar de forma més exitosa i gratificant el repte quotidià de les relacions interpersonals.

Vos voldria parlar molt concretament de dues habilitats socials importantíssimes si el que volem és intentar un entrenament social eficaç i assegurat. Una fa referència al que parla, al que emet el missatge; es tracta de l'assertivitat. L'altra es refereix al que escolta, al que rep la comunicació: és l'escolta activa i empàtica.

Ens comunicam assertivament quan som capaços d'expressar sentiments i desitjos positius i negatius d'una forma eficaç sense negar o desconsiderar els dels altres i sense crear o sentir vergonya o incomoditat.

Podríem dir que existeixen tres estils a l'hora de expressar un sentiment o un desitj: l'assertiu, l'agressiu i el passiu. Adoptam una actitud passiva quan no ens queixam davant una injustícia i permetem amb submissió que s'ignorin els nostres interessos (algú em passa davant mentre faig cua per entrar al cinema i no li dic res, per ex.). Adoptam un estil agressiu, en canvi, quan el nostre comportament és defensiu i ataca els drets de l'altre (munt una escena a la meua parella

perquè, en arribar a casa, em trob amb el sopar sense fer); i ens comportam assertivament, en canvi, quan ens comunicam amb actitud dialogant i madura i afavorim el respecte i les necessitats pròpies i de l'altre (davant el retard de mitja hora de l'amic amb qui havíem quedat per anar a sopar, som capaç de comunicar-li el meu disgust i descontent per la seva tardança amb actitud crítica, però ahora dialogant). Algunes estratègies que faciliten el comportament assertiu són, concretament, les següents: tenir un bon concepte de sí mateix, ser educat, guardar les excuses i les disculpes per quan siguin necessàries, no ofendre els altres, no recórrer a les amenaces i acceptar la derrota quan sigui necessari.

L'altra habilitat que cal utilitzar sempre que es vulgui afavorir la comunicació és l'escolta activa i empàtica. Si som capaços de demostrar al nostre interlocutor que entenem i ens interessa el que ens està explicant i que ens preocupa allò que a ell preocupa, estam escoltant activament. El primer que cal transmetre a la persona que ens vol dir qualque cosa és que estam disposats a dedicar-li el nostre temps de forma incondicional i activa; és en definitiva dedicar-se a escoltar, no tan sols a sentir, fent saber a l'altre que comprenem el que ens expressa. Per aprendre a escoltar activament, cal seguir les següents pautes: mantenir contacte ocular amb el que parla, afirmar amb moviments de cap que entenem el que se'ns comunica, respectar les pauses per animar qui parla perquè continuï, no desplaçar el centre d'atenció de la conversa parlant d'un mateix, respondre als sentiments que es troben darrera les paraules i demostrar que comprenem el que l'altre sent quan ens parla, etc.

Estaria bé saber que, a més de per passar l'estona, aquestes breus instruccions han servit per animar-se a provar de millorar les nostres habilitats comunicatives amb els que tenim més aprop. En definitiva, som animals socials i estam condemnats a conuiu amb els nostres semblants; el més intel·ligent i racional, en aquest cas, és fer-ho de la forma més gratificant i satisfactòria per a un mateix i, a sobre, per als altres.

Victòria Picó i Aguiló, març de 1997.

DOCUMENTS HISTÒRICS D'INCA

SENTÈNCIA DE MORT CONTRA UN RENEGAT

ARA HOIATS Y VEYATS LA JUSTÍCIA QUE MANE ESSER FETA LO ILLM. SR. DON JOAN DE URRÍES CONSELLER DE LA S^a C^a REAL MAGESTAT DEL REY NOSTRO SOR. Y PER AQUELL LO LLOCHTINENT Y CAPITÀ GENERAL EN LO PRESENT REGNE DE MALLORQUES E YLLES A AQUELL ADIACENS DE AQUEST HOME ASÍ PRESENT ANOMENAT JOANOT GARI NATURAL DE LA VILA DE INCA LO QUAL POCH TEMENT DEU Y LA CORRECCIÓ REAL NO HA DUBTAT RENEGAR LA STA. FE CATHÒLICA CRISTIANA PER PESSAR A LA MALA Y NEFANDA SECTA DE MAHOMA PRESENT LO NOM DE TURCH FAHENT SE ANOMENAR ISUFF Y FENT SE SINCUNCIDIR PERSUADINT TAMBÉ A ALTRES QUE FESSEN LO MATEX Y FAHENT TOTA ALTRA COSA QUE TURCHS Y MOROS FAN Y COM APRÉS DE HAVER RENEGAT FOS PRES PER GALERES DE CHRISTIANS Y POGUENT TORNAR A LA SANTA FE CATHÒLICA ESTIMÀ MÉS FUGIR DE DITES GALERES DE CHRISTIANS Y TORNAR A LES FUSTES O GALERES Y TERRA DE TURCHS Y MOROS QUE A TERRA DE CHRISTAINS PER SEGUIR EN LO DIT NEFANDO CRIM DE APOSTASIA Y AB ALTRES TURCHS O MOROS INIMICHS DE LA STA. FE CATHÒLICA ROBANT Y CAPTIVANT A MOLTS CHRISTIANS TANT EN MAR COM EN TERRA Y EN CARE EN SA PROPIA PATRIA COM SIA ESTANT AB DITS TURCHS QUAN PRENGUEREN CABRERA Y TAMBÉ BOGIA, PER LES QUAL COSES PER LOS MERITS DEL PROCÉS Y PER SA PROPIA BOCA HA CONFESSAT CONSTE LO DIT JOAN GARÍ NO SOLS HAVER APOSTATAT MÉS EN CARE PERSEGUIT LOS CHRISTIANS COMETENT DIVERSOS LATROCINIS Y ALTRES NEFANDOS CRIMS, PER TANT PER ILLM. SR. RETENT SE A JUSTICIA CONFORMA AB CONSELL DEL MAG. MS. FRANCESCH XAMAR DOCTOR EN QUISQUON DRET REGENT LA CANSSELLERIA Y DEL CONSELL DE SA MAGESTAT Y AB INS. DEL MAG. MS. UGO BERARD DONSELL DOCTOR ADVOCAT FISCAL ATENENT QUE LO DIT JOANOT GARÍ SE ES RECONCILIAT PER ÇO HAVENT SE AB ELL MÉS BENIGNEMENT MANE QUE LO DIT JOANOT GARÍ SIA TRET DELS CARCERS REALS Y CORREGA PER LA CIUTAT PER LOS LOCHS ACOSTUMATS DE AQUELLA Y SIA APORTAT A LA PLASSA DEL MOLL LOCH DE SUPLICI Y ALLÍ SIA DEGOLLAT PER LO COLL EN GUIZA QUE MUYRE Y LA ÀNIMA SIA SEPARADA DEL COS Y SIEN FETS QUATRE CORTERS DE AQUELL PER ÇO QUE A ELL SIA CASTICH Y ALS ALTRES EXEMPLE. DAT. EN MALL. A XIII DE SEPTEMBRE ANY MDLXXII

DON JOAN DE URRIES

SENTÈNCIA DE MORT CONTRA UN ESCLAU

ARA AIATS Y VAJATS LA JUSTICIA QUE MANE ESSER FETA LO MOLT ILLM. SR. DON JOAN DE URRIES CONSELLER DE LA S. C. REAL MAGESTAT DEL REY SEÑOR NOSTRE Y PER AQUELL LLOCTINENT Y CAPITÀ GENERAL EN LO PRESENT REGNE DE MALLORQUES E ILLES A AQUELL ADJACENTS DE AQUEST HOME ASÍ PRESENT ANOMENAT ANTONI ESCLAU DE LA VIDUA SERRA DE INCHA LO QUAL POCH TAMENT DEU NI LA CORRECCIÓ REAL NO HA DUPTAT COM ANAS BENDETJAT INCULPAT DE HAVER TIRAT UNA TRETA Y HAVER FERIT DE FERIDA MORTAL A TRAHITIÓ A LA PERSONA DE GABRIEL REAL DE CENSELLES E INFAMAT DE ALTRES DELICTES, ANAR ARMAT DE ARMES PROHIBIDES CONTRA LO EDICTA PRESIDAL DE ESTA CURIA Y FER CÀLIDA RESISTÈNTIA ALS COMISARIS REALS QUI LO AN PRES SEGONS QUE PER MÉRITS DEL PROCÉS LEGITIMAMENT HA CONSTAT. PER TANT SE MOLT ILLM. SEÑORIA RETENT SE A JUSTITIA CONFORMA LA CONCLUSIÓ EN SON REAL CONSELL MANE LO DIT ANTONI SERRA ESSER TRET DELS CARCERS REALS Y CORREGUE LA CIUTAT PER LOS LOCHS ACUSTOMATS DE AQUELLA Y SIE APORTAT A LA PLASA DEL MOLL LOCH DE SUPLICI Y ALLÍ SIE DEGOLLAT PER LO COLL EN GUIZA QUE MUYRE Y LA ÀNIMA SIA SEPARADA DEL COS APRÉS DE AQUELL SIEN FETS QUATRE QUARTERS PER QUE A ELL SIA CASTICH I ALS IMITADORS EXEMPLE. DAT A MALLORQUES A III DE NOVEMBRE ANY MDLXXIII

DON JOAN URRIES

ARXIU DEL REGNE DE MALLORCA

SIGNATURA: AA 227 FOLIS 189/G, 190 I 232

LOCALITZAT I TRANSCRIT PER GABRIEL FIOI I MATEU

EL P. RAFEL GENESTAR, T.O.R.

És l'autor de "Flora mediterrània occidental".

A principi d'aquest any va morir el franciscà, Pare Rafel Genestar Serra, que si bé va néixer a Moscarí (Selva), era considerat inquer. La seva germana Antònia i altres parents viuen a Inca. I ell també va estudiar al col·legi franciscà inquer.

Va néixer el 27 de desembre de 1916, ingressà a la Porciúncula l'any 1928, va vestir l'hàbit de franciscà de la T.O.R. l'any 1933 i va fer la primera professió el 5 d'agost de 1934. Va professar els vots solemnes el 1938 i fou ordenat prevere el 15 d'agost de 1940 pel bisbe Joan Perelló, fill de Santa Maria del Camí, missioner dels Sagrats Cors i Bisbe de Vic.

Estudià Humanitats, Filosofia i Teologia a la Porciúncula. Va treure el títol de mestre d'Escola Nacional a "Sa Normal" de Palma l'any 1943. El 1949 es llicencià en Ciències Naturals a la Universitat de Madrid, l'any següent es diplomà també en Sanitat i Bacteriologia aplicada. I aconseguí el doctorat a la mateixa Universitat l'any 1956 a la Secció de Biològiques. Ha estat ajudant de classes pràctiques de Bacteriologia i Protozoologia de la Universitat de Madrid, becari de l'Institut de Microbiologia "Jaime Ferran" del C.S.I.C. on va preparar la seva tesi doctoral "Contribución al estudio de las levaduras de taninos", (descobrint les llevadures: "Endomycopsis balearica" i "Cándida Majoricensis"). Fou professor agregat per oposició de l'Institut Joan Alcover de Palma, titular de "Ciències Naturals" 1975-80 i Catedràtic numerari de Ciències Naturals de l'Institut Maria Antònia Salvà de Lluçmajor 1980-85. Els anys que ha residit a Mallorca ha format part,

com a vocal, de la Societat d'Història Natural de les Balears, de la que fou president.

Del 1942 al 1945, va estar destinat a Madrid, treballant com a vicari parroquial, ecònom de la comunitat. Ensenyà també als primers seminaristes seràfics de la Província a la península. Del 1945 al al 1948 fou destinat a Sant Diego com a vicari parroquial, del 1948 al 1951 fou director de la Residència Ramon Llull de Madrid. L'any 1951 va esser destinat a Mallorca, com a director del col·legi de Sant Francesc on també fou director de la Joventut Seràfica. Del 1973 al 1975 resideix novament a Madrid al col·legi Raimundo Lulio. L'any 1985 es va retirar de l'ensenyament. Aquest any publicà la seva gran obra a la que havia dedicat molts anys d'estudi i investigació "FLORA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL", estudi taxonòmic amb claus dicotòmiques, Palma 1985, en la qual, amb unes 600 pàgines, cataloga i descriu més de 3.000 noms botànics diferents.

Aquests darrers anys de la seva vida a la Porciúncula, malgrat tenir una delicada salut, es va distingir per la seva amabilitat, educació, senzillesa i acolliment a tots els visitants.

Sens dubte la figura del Pare Genestar, no ha estat prou valorada a Inca i a la seva comarca. Seria important donar a conèixer la seva figura i obra als escolars inquers. Va dedicar 45 anys a l'ensenyament de les Ciències, fent molta de feina. Un grapat d'alumnes seus es dediquen a l'ensenyament i investigació.

Crec que l'Ajuntament podria editar una biografia i un recull de les seves investigacions, o tesi doctoral, a més de donar a conèixer la "Flora" als estudiants.

Guillem Coll i Morro

COROMINAS

Joan Corominas, nascut a Barcelona l'any 1905, acaba de desaparèixer. El fet s'esdevenia el 2 de gener, tot just inaugurat el 1997.

Coromines és, sens dubte, nostra figura senyera, el qui més ha aprofundit en la Lingüística, no solament en els països catalans, sinó també en el castellà de la Península Ibèrica. I gosaríem afirmar que ha superat, o almenys igualat, els millors de tota la romanica.

L'obra escrita de Coromines és abundant. Qui redacta aquesta nota només disposa dels següents títols: "Breve diccionario etimológico de la lengua castellana", "Lleures d'un filòleg" i, quant al seu "Onomasticon Cataloniae", solament del volum corresponent a les Balears, obra aquesta més bé de J. Mascaró Passarius, autor de menor talla en quant a Lingüística.

Segurament l'obra de major envergadura, duita a terme per Coromines -suposam que la degué deixar acabada- és "Diccionari etimològic complementari de la llengua catalana". El cost inevitablement elevat de tal obra fa que els meus ja llargs noranta-sis anys no m'impulsin a adquirir-la. Més sobre l'alt valor científic que forçosament ha de tenir no hi ha cap dubte.

Fra Miquel Colom, T.O.R.

**DRETS LINGÜÍSTICS
DELS CIUTADANS**

CATALÀ-MALLORQUÍ-VALENCIÀ

ACABAMENT

Desitjam posar ja punt i final a aquesta qüestió de les "varietats" del català, que hem anat defensant. I que així les coses romanguin clares.

Defensem que, si hom vol ésser realista, no pot prescindir dels termes que encapçalen el nostre escrit i que ja han encapçalat els anteriors, "català-mallorquí-valencià", no essent cap mena de mancança afirmar que els tres mots formen "la llengua catalana".

I ara ja l'enllaç concret amb la nostra col.laboració anterior. Ens referíem a la convivència pacífica dels mallorquins, lingüísticament romanitzats, sota el domini d'uns senyors que parlaven una llengua tan estranya com és l'aràbiga, en relació al romànic que ells empraven.

Mes no, no cal dubtar que els mallorquins dels quals, amb tota seguretat en romandria un nombre ben respectable, veien i sentien com eren anomenats, pels seus nous senyors, objectes concrets de dins la casa, ja de la cuina, ja de l'habitació on dormir, noms de les peces de roba que vestien un i altre sexe, de les guarnicions de les bèsties per a cavalcar o fer feina en el camp, divisions de la terra (rafal, alqueria) i, sobretot, noms referents a l'aigua, des de la seva extracció de dins la terra, "sínia", conducció "sèquia" o "síquia", fins al dipòsit per a contenir-la, "safareig".

De mots aràbics pertanyents a les categories indicades se'n podrien fer llistes prou llargues, mes certament molt curtes davant el romànic que parlaven els ja tan llunyans avantpassats.

Insistim en això que hem escrit referent a "objectes concrets" o alguna altra mena de coses visibles. Mes no-res quant a "verbs" ni a altres categories de mots que empram en el nostre parlar. Els nostres llunyans avantpassats s'entien amb ells usant el romànic implantat a l'illa dos segles abans de Jesucrist, amb el natural desgastament que sofreixen, amb l'ús quotidià, totes les coses.

Fra Miquel Colom, T.O.R.

JAUME GUAL: HUMANISTA, FILÒSOF I EDUCADOR

En Jaume Gual i Mora és el personatge que avui entrevistam. Va néixer a Mancor de Vall l'any 1943. Els primers anys de la seva vida varen transcórrer enmig de la naturalesa, al Clot d'Aumedrà, a les possessions de Son Ordines i Sa Casa d'Amunt, d'on el seu pare era el pastor i l'home de confiança de l'amo. La seva mare feia de cuinera. Malgrat no anàs a escola fins als sis anys, va rebre les primeres lletres del seu pare. En Jaume se sent força orgullós quan parla d'ell.

El meu pare - em diu - m'ensenyà a llegir i a escriure i a fer comptes; encara record quan ell em llegia les rondalles mallorquines de Mossèn Antoni Maria Alcover. En tenc una bella imatge i una membraça que guard de bon grat.

Com varen ésser els teus primers anys a Mancor?

A Mancor estava amb la meva padrina i dues ties. Havia de començar pàrvuls. Després vaig seguir anant a escola amb el mestre Cavaller, un mestre força exigent; i als 10 anys vaig preparar l'ingrés per entrar al Seminari. Na Francisca Pericàs, filla del garriguer de Massanella fou la mestra que em preparà juntament amb quatre companys més. L'octubre del 1954 vaig entrar al seminari.

En Jaume em conta fil per randa, i a pleret, tota la seva infantesa. Els anys

que va estar amb la seva padrina i les dues ties foren anys enyoradissos.

En Jaume va entrà al Seminari als 11 anys per suggeriment del rector de Mancor D. Jaume Bonet. Aleshores en Jaume era escolanet. Amb una esgarrapada començam a donar gust a la boca parlant del Seminari. El primer contacte que vaig tenir amb en Jaume fou a l'any 1963. En Jaume era teòleg i jo estudiava humanitats. Una època que marcà el nostre tarannà i que va fer ressorgir una sèrie de valors que han perdurat al llarg del temps. Així i tot, hi va haver alguns anys obscurs que embetumàren de foscor una etapa de la nostra vida. Molt sovint faig recordança, i unes estampes un tant enyoradisses reviscolen dintre dels meus pensaments i una nostàlgia llunyana empapa el meu oblit.

Com foren els teus primers anys de Seminari?

De llampada i a corre-cuita em diu fent mitja rialla:

Aquelles hores d'estudi, on tot un enfila de paraules llatines omplia el meu cervell i em feia trencar el cap. Les traducciones i composicions llatines em feien sofrir mort i passió. Així i tot, l'entrada al Seminari fou una etapa de la meva vida molt important. No va ésser cap trauma. Quan tenia una pilota per a jugar a futbol tots els maldecaps em fugien.

Què et diu aquesta data: 18 de juny del 1967?

Fou el dia que m'ordenaren prevere. Després de tants d'anys vaig sentir una gran il·lusió. Vaig exercir de diaca a Son Ferriol i Pla de Na Tesa. Del juliol del 1967 fins al setembre del 1972 el meu destí com a sacerdot fou Sa Pobra; encara en guard en bell record.

L'any 1970 obtingué la llicenciatura en Filosofia a la Universitat de Sant Tomàs de Roma. Donà classes d'EGB i batxillerat als col·legis Municipals de Sa Pobra i Nostra Senyora de Consolació d'Alcúdia on va ser Director per espai de tres cursos, en aquest darrer col·legi.

Durant els anys que estares a Sa Pobra quins aspectes positius i negatius destacaries?

Abans voldria aclarir que no canviaria per res els anys que vaig ésser al Seminari. La formació humanística i ascètica, i per altra part la música, han forjat el meu tarannà. No puc renegar mai de tot allò que m'ha ajudat com a persona, com tampoc de la meva fe. Un aspecte força negatiu durant els cinc anys que vaig estar a Sa Pobra va ésser que havia de lluitar contra unes estructures muntades per les quals no estaves preparat per assumir: estructures d'església i de persones que et volien trencar la llibertat. Tot això em va dur més de dos disgusts i em va costar el bec i les uncles. Malgrat passar-la negra, guard un molt bon record de la joventut i dels matrimonis. En aquell moment era el capellà jove i feia bona gavella.

Coneixes n'Antònia i et cases amb ella. Què va representar aquesta ruptura amb el sacerdoti?

Arriba un moment que te n'adones que has de prendre una decisió: o continues duent una doble vida o has de plantar cara al problema. Vaig assumir que podia mantenir una altra responsabilitat dintre del matrimoni. Havia de ser honrat, així i tot, fou difícil aquest canvi i prendre la decisió; sobre tot per raons familiars.

ENTREVISTA

Què penses de la nostra església?
L'església sempre ha anat a remolc. Cal cercar camins per a connectar amb els joves. Tenim una església que encara és massa sumptuosa. El Pontificat de Joan Pau II ha estat amb molts d'aspectes negatiu i no ha facilitat aquesta recerca de nous camins.

En què ha de canviar la nostra església?

El celibat hauria de ser opcional. Sobre el ministeri de les dones no em faig cap problema; crec que molt bé podrien exercir. A nivell de petita església de Mallorca, el nostre Bisbe no ha pogut fer totes les coses que hauria volgut. Així i tot, hi ha un sector de capellans que hauria de ser més valent.

On es pot trobar un cristià?

El cristià és aquell que compleix el seu deure de cada dia i respon al que la societat demana d'ell.

Quina és la teva opinió sobre el Sínode?

Jo pens que és molt positiu. Sempre que l'Església intenta reflexionar és positiu, però toparà amb problemes difícils de solucionar.

L'any 1973 es casa amb n'Antònia. El 1974 obté el títol de Llicenciat en Filosofia i Lletres (secció de Filosofia) a la Universitat de València. Durant alguns anys es dedica a l'ensenyament com a

professor de Formació Humanística al Centre de Formació Professional d'Inca (abans Escola Industrial) on fou Cap d'Estudis durant cinc anys i altres cinc com a Director. L'any 1987 va accedir al Servei d'Inspecció del Ministeri d'Educació i Cultura i l'any 1992 adquireix la condició de Catedràtic del Cos de Professors d'Ensenyament Secundari.

Actualment treballa en el Servei d'Inspecció de la Direc-

ció Provincial del Ministeri d'Educació i Cultura de les Illes Balears.

Quines diferències trobes que hi ha entre la Reforma d'Educació del 1970 i el nou Sistema Educatiu?

La diferència més grossa és que allarga l'escolarització dos anys més, fins als setze anys. També lleva la doble titulació que hi havia quan s'acabava l'EGB: Graduat Escolar i Certificat d'Estudis. Una altra diferència és que la Formació Professional és, primordialment, tecnològica-pràctica.

Creus que amb aquest nou sistema la societat en sortirà guanyant?

Estudiar dos anys més sempre és positiu. Caldria replantejar-se el batxillerat i assegurar les qüestions humanístiques. Ara bé, per a saber si aquesta reforma és força positiva s'ha d'esperar uns quants anys i després fer-ne una valoració.

Què manca en aquest nou sistema educatiu?

Com he dit, manca la formació humanística. S'ha intentat substituir-la amb els temes transversals i això ha estat una fallàcia.

Què es educar?

Educar és fer que les possibilitats i les capacitats es puguin desenvolupar.

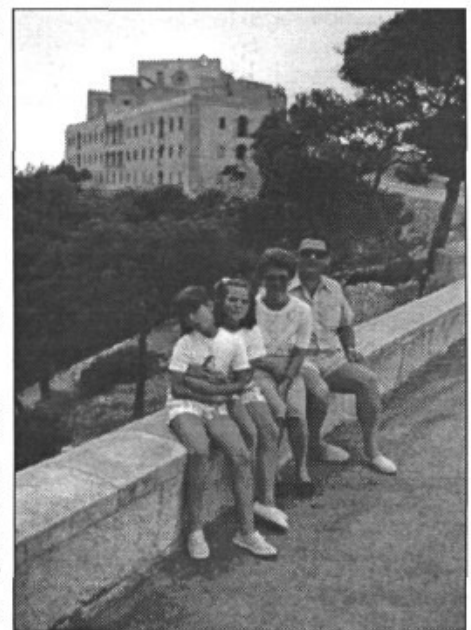
Hi ha diners per a aquesta reforma?

L'aplicació concreta de la reforma, i sobretot, de les infraestructures i la dotació de recursos no es pot fer sense un bon pressupost. Moltes coses no s'han previst.

Quina és la teva tasca dintre de Ministeri d'Educació?

Assessorar, coordinar i controlar l'acció dels centres educatius; com també avaluar els centres i el professorat.

En Jaume ha treballat activament dintre de l'OCB d'Inca. Durant molts d'anys ha estat cap de brot i el braç dret de la entitat. Des de l'any

ENTREVISTA

1977 a l'any 1981 va impartir cursos de català per a adults. Des del març del 1992 fins al març del 1994 fou President de l'OCB d'Inca. Ha dirigit cursos sobre temes d'ensenyament i direcció de centres al professorat. Conferenciant i codirector de la revista Montaura de Mancor de la Vall i de la publicació de l'OCB d'Inca. Inca Revista.

Quina tasca fa l'OCB d'Inca?

S'ha parlat molt de normalització lingüística, no obstant això encara es manté vivent. Les activitats que fa l'Obra són un retrobament de la llengua, cultura i tradicions. Cal pregonar, a peu i a cavall, que l'OCB és un entitat nacionalista i defensora de la nostra llengua.

Per què Inca Revista no surt cada mes?

Hi ha diferents causes. La feina hauria de ser més compartida, la revista hauria de ser més divulgativa i que pogués subsistir econòmicament. Inca valora molt poc les publicacions inqueres.

Què necessita Inca?

Un retrobament dels aspectes industrials i econòmics. Inca hauria de ser el Centre Comarcal i que fos més sensible als temes culturals, educatius, etc.

El nostre Consistori es preocupa de la nostra Ciutat?

Les coses que es fan les dirigeix el

Batlle, pareix que té molt poca col.laboració. Molt sovint predominen més els interessos polítics que els de la Ciutat.

De tots els Batlles que hem tingut des de la democràcia, qui destacaries?

Per coneixença i per haver-lo tractat més, en Jaume Crespí. La Candidatura Progressista Independent no va funcionar, i per això, va anar malament. Fou una pena que en Jaume Crespí hagués de dimidir.

Per què el nacionalisme no ha arrelat d'allò més bé a Mallorca?

És difícil d'explicar. No tenim consciència de poble. Molt sovint ens hem venut amb massa freqüència.

Com definiries aquestes persones?

Jaume Crespí.

Home molt preparat però que no va sintonitzar amb certs grups del poble.

Antoni Pons.

Un demagog populista.

Jaume Armengol.

Persona intel.ligent però massa absent del dia a dia i personalista.

Pere Rotger.

Un home que sembla que s'esforça però que no té claretat d'idees i es troba molt tot sol.

El Pare Colom.

Un gran erudit, de gran sensibilitat poètica i religiós convençut.

Teodor Úbeda.

Bon Bisbe, però esclau dels poders fàctics de la mateixa església. Crec que no ha pogut fer el que hauria volgut.

Jaume Santandreu.

Personatge controvertit que admira per la seva dedicació vers els marginats.

Joan Pau II.

Hauria d'haver estat Papa en un altre temps.

En Jaume com a bon humanista, filòsof i educador que és, té uns conceptes força nets i honorats. No es deixa manipular per corrents ni modes; es manté fidel al seu raciocini i la seva visió de les coses és ferma i permanent. Home metòdic, ordenat i realista. Posa esment al seu treball i perd el bel davant la injustícia.

Bernat Forteza

A l'aguait de la primavera del 1997

JAUME GUAL MORA, PREGONER DE LA SETMANA SANTA D'INCA

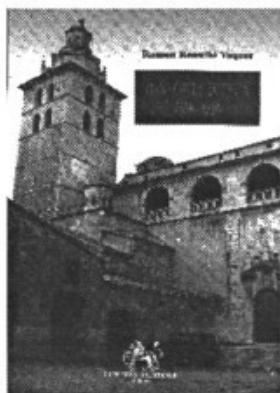
El passat diumenge de Rams, dia 23 de març, en Jaume Gual va pronunciar el que ja fou el XII Pregó de Setmana Santa. El pregó va constituir una bella exposició dels costums d'antany i de com es vivia la Setmana Santa inquera. Foren novedoses les intervencions musicals del pregoner sobre temes de música gregoriana i popular. A continuació l'Orfeó l'Harpa d'Inca va oferir un concert amb cançons apropiades per als dies de Setmana Santa. Al final de l'acte, el pregoner i el president de l'Harpa varen rebre distincions commemoratives de l'esdeveniment de part del Batlle i del President de l'Associació de Confraries.

HISTÒRIA D'INCA, 1350-1516

de Ramon Rosselló

Una aportació més sobre la nostra història

En els darrers anys són moltes les publicacions que s'han editat sobre la nostra ciutat. La història de Ramon Rosselló, número 27 de la col·lecció "Llibres de la nostra terra" que dirigeix i edita, amb gran encert, en Leonard Muntaner, està prologat pel sacerdot inquer, Mn. Santiago Cortès.

El llibre fou presentat al Casal de Cultura d'Inca, on hi eren presents l'autor, l'editor i la regidora de cultura de l'Ajuntament, na Joana Rosselló.

És la segona aportació a la història d'Inca que fa Ramon Rosselló. Als anys 80

va publicar un opuscle de les "Monges tancades d'Inca". En Ramon és l'autor del primer tom de la Història d'Inca que prest sortirà al carrer.

El llibre, ja presentat, és ple de cites i curiositats d'Inca en el període que va des del segle XIV fins al segle XVI. No és un llibre de lectura ràpida, ans al contrari, un llibre de consulta i que pot servir per altres treballs més extensos. Sens dubte el llibre ens ajudarà a conèixer un poc més Inca, també acostarà al públic les curiositats i els documents que són mals de trobar i que presenta en Ramon Rosselló.

Mn. Santiago Cortès, autor del pròleg, va presentar l'autor i el llibre. En Leonard Muntaner i la regidora de Cultura varen ressaltar la importància que tindrà el llibre per a la història local.

Esperam que aviat surti al carrer el llibre que hem esmentat del primer tom de la Història d'Inca, més completa i extensa que el que avui comentam.

Guillem Coll i Morro

II TORNEIG DE FUTBOL VETERANS

Organitza APA La Salle d'Inca

El proper dia 7 d'abril començarà el II torneig de futbol "APA La Salle d'Inca" per a veterans. El primer torneig, que fa poc temps es va fer, va tenir com a campió l'equip "Autoescola Nova" que es va imposar al "Tegasel Balears".

Aquest nou torneig es disputarà al pavelló cobert del mateix col·legi La Salle. Podran participar-hi fins a 16 equips, comptant amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Inca.

El sistema de competició serà el de lliga regular d'una volta. Poden participar-hi tots els jugadors nascuts abans de l'1 de gener de 1967, així i tot hi podrà participar, per equip, un jugador de menys de trenta anys.

Entrega de trofeus de la passada edició

Tots els equips interessats en prendre part al campionat, podeu posar-vos en contacte amb els telèfons 989.68.81.89, Antoni Vaquer, o cridant els vespres a Gaspar Civera, telèfon 88.03.60.

G. C.

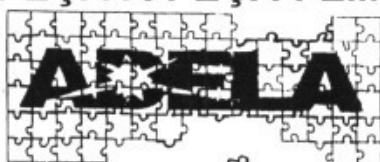
La lleügua,
feina
de tots

Es siwell

Carrer Llevant, 19
Tel. 88 00 86
07300 INCA

PEÇA A PEÇA FEIM

AJUDA'NS

**ASSOCIACIÓ BALEAR D'ESCLEROSI
LATERAL AMIOTRÒFICA**

C/. Llarg, 56 • Tels. 14 07 39 - 62 02 15 • STA. MARIA

No volem ser
els més grans,
simplement
volem ser
millors.

L'agilitat en la gestió, el tracte personalitzat i altament professional són els valors que les persones com vostè aprecien cada dia més en una entitat financera i per això a COLONIA treballem dia a dia, hora a hora, minut a minut per poder oferir-li el que vostè ens exigeix: la màxima eficiència.

COLONIA és una entitat financera d'òmnium iure, altament preparada, amb una clara vocació de servei i el seu objectiu és, fonamentalment, treballar sense descans per ser cada dia millor, no per ser cada dia més gran.

Les nostres dimensions ens permeten ser més àgils, servir els nostres clients és el nostre motiu d'aspiració.

MUNPER

CTRA. PALMA-ALCUDIA, KM. 30
TEL. 88 10 00 - 07300 INCA

CTRA. PALMA-MANACOR, KM. 30
TEL. 64 41 02 - 07220 MONTUIRI

UN LLIBRE SOBRE MALNOMS

En els pobles, on es dona sovint el cas que diverses persones tenen uns mateixos nom i cognom, els malnoms es fan indispensables per identificar els veïns. Molts d'aquests malnoms, part ben estimable del patrimoni històric i cultural del poble, s'han perdut al llarg del temps i resten només en la documentació dels arxius; les generacions més joves, influïdes sens dubte per la convivència escolar, solen conèixer-se més pel cognom que pel malnom. És previsible que aquest patrimoni es vagi esvaint, i qui sap si arribarà a perdre's del tot.

Per salvar-lo en la part que pertoca a la vila de Sant Joan, deixant-ne al manco constància escrita, el Col·lectiu Teranyines ha arreplegat en el volum núm. 5 de la col·lecció "Monografies santjoaneres" els malnoms històrics i actuals d'aquest poble, més de 1200, des del s. XIV fins a l'actualitat. El treball comença amb unes qüestions generals sobre els malnoms: què són, com s'usen, com es transmeten i quina és la seva morfologia; segueix la classificació del milenar i escaig de malnoms segons el significat dels mots; després, un apartat sobre els tractaments històrics i actuals donats a les persones d'acord amb el seu estament social, un seguit de dades biogràfiques, etimològiques, anecdòtiques o llegendàries entorn dels malnoms, i un recull de gloses i glosats que fan referència a malnoms santjoaners. El llibre acaba amb l'índex alfabètic dels malnoms recollits, amb indicació de les diverses grafies que s'han trobat documentades, la transcripció fonètica si cal, el període en que es troben documentats els malnoms històrics, amb les cites documentals corresponents, el cognom, o cognoms al qual el malnom es troba associat, i la vila d'on procedeixen els malnoms que han arribat a Sant Joan de fora poble.

A més dels sanjoaners, naturalment, la publicació pot interessar a filòlegs, a estudiosos de la cultura popular i a investigadors de la història local que potser hi trobaran un bon grapat de malnoms que també es troben en els llocs als quals dediquen les seves investigacions.

Els malnoms de Sant Joan. Segles XIV-XX. Monografies santjoaneres, 5. Teranyines, col·lectiu per la recerca històrica santjoanera.

Francesc Canuto, Josep Estelrich, Joan Font, Joan Moratinos, Mateu Sastre.

PREC DEL SR. BERNARDÍ SALOM

INCA REVISTA ha rebut la següent nota amb el prec de la seva publicació a les seves pàgines:

Som un grup de descendents d'una mateixa família, que estam interessats en realitzar l'arbre geneològic del llinatge SALOM i del malnom FALET.

Amb aquesta nota, demanam a tots els qui ens vulguin ajudar, ens enviïn les seves dades familiars o arbre geneològic si el tenen fet. Per tal cosa vos podeu dirigir a: Bernardí Salom Torres C/ Joan Burgues Zaforteza, núm. 2, 07005 Palma, o al FAX núm. 52.63.33, o als telèfons 27.56.89 i 42.75.16. Estam interessats en fer una trobada d'aquesta família, per la qual cosa vos pregam ens envieu les dades el més prest possible.

Gràcies

DITADES DE MEL I ESPERÓ

DITADES DE MEL

A Carles Moyà pel seu èxit jugant al tennis. Pocs atletes mallorquins han aconseguit arribar tan lluny. Ara que les mels del triomf li banyen els llavis, esperem que no oblidí els seus orígens.

Als bons propòsits demostrats tant per l'administració pública, Jaume Gil, director general de Política Lingüística del Govern Balear, com per part de l'empresari de cert complex lúdic de Ciutat per tal d'emetre la pròxima pel·lícula de la productora Disney titulada "Hèrcules" en català des del primer dia d'emissió. I a l'èxit de públic que al Principat ha tingut la versió catalana de "El geperut de Notre Dame" ja que proporcionalment han anat més espectadors a les sales on s'ha exhibit en català.

El centenari de LLORENÇ VILALLONGA i la compra de Can Sabater per part del CIM amb el projecte de restaurar-la i fer-hi la casa-museu. A més de tota la programació que es vol dur a terme durant aquest any per commemorar el centenari del naixement de l'autor de "Bearn".

Al GRUP SERRA per l'elaboració de l'Atlas de la Gran Enciclopèdia de Mallorca, presentat el passat mes de febrer al Teatre Municipal de Ciutat. Una obra que, amb setanta fascicles, ens servirà per conèixer molt millor el nostre país.

Al reportatge emès per TV3 de dia 2 de febrer sobre la compra de Mallorca pels alemanys i a la crida feta pel batle d'Artà fent referència al tema i recomanant als mallorquins que lloguin les terres però que no les venguin.

A l'anunci fet per OCB de la pròxima gran Diada per la Llengua i l'Autogovern, que serà el dissabte dia 17 de maig de 1997.

Al magnífic escrit de Ll. Capellà advertint-nos sobre cert personatge públic de fama internacional entre les jovenetes en un article publicat al Diari de Balears amb data 6-2-97. Mostrant-nos algú que per no ferir les susceptibilitats d'uns pocs renega de la seva senyera.

Per la llibertat de l'insubmís TOMEU MARTÍ del qual es va presentar a Inca el seu llibre "La lluita contra el servei militar a Mallorca", per les deu mil signatures entregades davant el jutge demanant la seva absolució i per l'alliberament de tots els insubmisos tancats a les presons.

Al Bàsquet Inca i la bona Ventura amb al nou entrenador a qui desitjam els millors resultats. L'esport inquer es mereix seguir tenint un equip a primera.

A la intenció de portar el català a les grans companyies de transports de les Balears per part de la DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA.

Les televisions i ràdios que emeten a Catalunya, tan públiques com privades, estaran obligades a emetre el 25% de cançons en català, segons una proposició de llei aprovada pel Parlament català. I per què no a les Balears?. Altres països amb llengües més potents tenen marges més grans, com França (40%).

Jaume Nicolau "Rei"

DITADES DE MEL I ESPERÓ

ESPERÓ

A la MAJORIA MUNICIPAL D'INCA per no haver estat capaços d'aconseguir finançament per acabar les obres de Sant Domingo. Com és que el Sr. Flaquer tornà de Madrid amb doblers per a Can Salas i per al nou Conservatori i en canvi a Inca no ens ha tocat res?. No deien durant la campanya electoral que d'aconseguir el govern ens vindrien doblers a balquena des de l'Estat Central?. On són?. Què no són del mateix partit els que ens governen des de Madrid, des de Ciutat i a l'Ajuntament d'Inca?. Idò, què passa Sr. Batle amb St. Domingo?.

Les aigües han anat remogudes en el món musical inquer, entre la banda, l'escola de música i la regidoria de Cultura. Només una pluja de diners ha pogut aturar el motí contra el govern, però la solució a la qual s'ha arribat no és més que pa per avui i fam per a demà. Sinó ja en parlarem. I l'oposició ha demanat la dimissió de la regidora de cultura.

Un modest, però contundent esperó, per al Sr. VARGAS LLOSA i les seves declaracions reaccionaries, neo-feixistes, i la seva manca de respecte envers un poble i una gent que va acollir-lo, contra Catalunya i els catalans. Es veu que en no ésser capaç de guanyar la presidència del Perú ara va de nacionalista agressor neo-espanyol i qui sap si el que pretén és aconseguir un lloc en el govern de l'Estat.

Que algú ens alliberi de "cervells" tan clars i ens deixi en pau d'una vegada.

Si és precís no baixar la guàrdia i fer-los sortir a cada número, ho farem i és que li dedicam un bon sac d'esperons a aquests gonelles de la plataforma de "SA LLENGO BALEÁ" per dos motius, primer per amenaçar amb querelles a directors i mestres de centres escolars per la utilització de llibres de text en català (més superrealista impossible), i segon, per insultar institucions com OCB i fer perdre

el temps del President Mates sollicitant-li audiències per a qualsevol pardalada i de la que se n'han d'anar com madò Moreia, amb un dit al c... i l'altre a l'orella, sense no aconseguir ni la foto amb l'honorable.

Una esperonada al CIS (Centre d'Investigacions Sociològiques) per atribuir al mallorquí o balear la condició de llengua. Quines investigacions deu realitzar si no són capaços de distingir quelcom tan elemental com el què és una llengua i un dialecte. Es veu que són tan curts que no saben ni volen saber investigar.

Esperons per l'intent del GOVERN BALEAR de controlar les tasques de normalització que fins ara venia fent l'OCB. El dirigisme polític que es pretén serà nefast pel català si el Consorci que es vol crear queda únicament en mans d'uns polítics que poc creuen en la normalització de la nostra llengua.

Esperons ben esmolats pels MAGATZEMS MULLER d'Inca. Es passen per l'aixella la normalització de l'etiquetatge en molts dels seus productes. Cal més respecte amb el país on s'instal·len. Per cert què no està penalitzat per llei només etiquetar els productes amb una llengua estrangera?. Els mallorquins desconexem que contenen molts dels paquets que allà si venen. Pel seu menyspreu envers Mallorca us propòs que no hi aneu a comprar fins que canviïn.

Pel tracte donat a la llengua catalana per part de l'INSALUD a les proves de selecció de personal per a l'hospital de Manacor.

Esperons i més esperons pel prefecte de Perpinyà. Recentment ha reiniciat la persecució oficial contra el català. També un bon sac per al Consell d'Estat francès que ha frenat la ratificació per part de França de la carta de llengües minoritàries.

Jaume Nicolau "Rei"

ACTIVITATS DE L'OCB D'INCA

III curs de Brodat Mallorquí organitzat per l'OCB d'Inca

El dijous, dia 9 de gener, dirigit per la professora n'Antònia Amengual Martorell, va començar el III Curs de brodat mallorquí de 30 hores. Tot i que s'havia quedat en un principi que es faria cada dijous, atesa la demanda de la majoria, s'ha passat al dimarts. Les persones matriculades són 14.

Excursió a Fàtima -Serra de Valldemossa -

Diumenge, 12 de gener de 1997, hi assistiren unes 20 persones que pogueren gaudir i contemplar, des d'un mirador privilegiat, la mar, Valldemossa i tota la Badia de Palma.

Primer itinerari de "Racons i Rondaies"

El diumenge, 26 de gener, es va dur a terme la primera de les quatre sortides programades que sota el nom de "Racons i rondaies" intenta donar a conèixer o recordar racons i rondaies situades en el lloc que visitam.

La ruta d'aquell diumenge fou la següent: La ciutat de Manacor on visitarem Sa Torre de ses Puntes (S. XIV), després anarem al Claustre de Sant Vicenç Ferrer i finalment l'església de Nostra Senyora dels Dolors.

Seguirem cap a Capdepera on visitarem el castell. Després seguirem cap Artà i visitarem l'església i el Castell de Sant Salvador.

Hi va haver una participació aproximada d'una seixantena de persones i es creà des del primer moment una agradable sensació de grup.

Tertúlia: L'erotisme a les rondalles, a càrrec de Josep A. Grimalt.

Dimarts, dia 28 de gener. Amb la millor assistència de públic enregistrada des del començament de les nostres tertúlies -trenta cinc persones- es va començar al SIURELL la segona d'aquest curs amb un ponent d'excepció: el professor Josep Antoni Grimalt. Fou presentat per en Llorenç Massutí.

Excursió al Castell de Santueri de Felanitx

Diumenge, 16 de febrer de 1997. Partírem cap a Manacor i Felanitx. A la sortida del poble hem deixat els cotxes i hem agafat a peu el camí que condueix cap al Castell. Hem estat 11 els assistents a l'excursió.

Taller de cuina mallorquina: Coca de verdures i peix, Coca de pebres amb llom

Dia 20 de febrer va tenir lloc al Menjador Social a càrrec de n'Antònia Alomar Company. Foren quinze les dones assitents que poguérem aprendre i tastar després les coques fetes.

Recepció al nostre local al grup "GOM TEATRE" de Manacor.

Dijous, dia 20 de febrer. Malauradament la sala del Casal de Cultura no estava -en referència al grup que avui ens visitava- "plena de gom a gom". L'espectacle que ens han presentat els cinc components manacorins sobre poemes i cançons de Guillem de Fack i que portava el nom de "Poeta en bicicleta" ha estat d'una gran qualitat i d'una posada en escena digne i elegant.

Segon itinerari de "Racons i rondaies"

El diumenge dia 23 de febrer, 60 persones realitzarem el segon itinerari de "Racons i Rondalles".

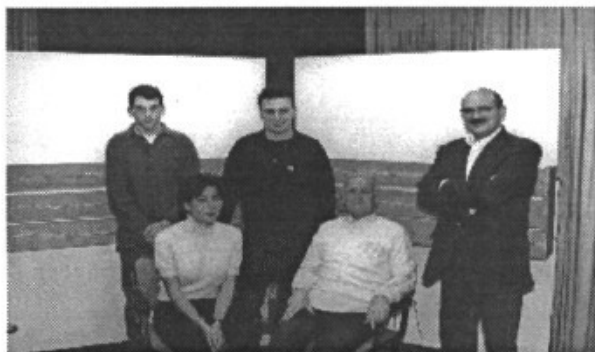
ACTIVITATS DE L'OCB D'INCA

Sortírem a l'hora acostumada, 9'30 del matí. Arribàrem a Petra i visitàrem la casa natal i el museu de Fra Juníper Serra.

Tot seguit ens dirigirem cap a Porreres on coneguèrem el Museu d'Art Contemporani que es troba a l'Ajuntament, l'església parroquial i les bodegues de Jaume Mesquida.

Deixàrem Porreres i ens dirigírem cap a Randa, dinàrem al Santuari de Gràcia i a mitjana tarda partírem a peu cap a Sant Honorat i visitàrem el Santuari i els seus jardins.

Per problemes de l'autocar no pujàrem al santuari de Cura.

Galeria de personatges:

Aquest programa d'entrevistes a persones procedents de diferents àmbits culturals va començar en el mes de gener i ha tengut una continuïtat setmanal. Han passat diferents personatges, inquers i altres del món de lacultura i les lletres. El programa, coordinat per en Lluís Maicas, ha estat conduït per na Francina Armengol i n'Andreu Caballero. Uns i altre han realitzat una tasca molt encertada i que realment ha interessat als telespectadors. El problema ha esdevingut per part de la programació de TV Inca, S'havia d'emetre el divendres i ha mancat la regularitat horària que per aquests csos es precisa. Això ha desconcertat els televidents. Esperem que aquests aspectes millorin.

Tertúlia: Territori i medi ambient, a càrrec de Miquel A. March

Dimarts, dia 25 de febrer. En Miquel Àngel March, com fa des de molts anys, seguirà pressionant, lluitant i intentant convèncer de que tots els doblers de món no

haurien de bastar per poder comprar qualsevol espai del nostre petit país. Hi havia 15 persones.

Visita de les alumnes de brodat mallorquí a la fira del fang de Marratxí

Dijous dia 6 de març, amb el tren de les quatre de la tarda, i amb intenció de visitar la Tretzena edició d'aquest popular certamen, hem partit un bon grup de les assistents habituals al curs de brodat mallorquí dels dimarts a la tarda. El recorregut per les parades, que cada any són més o manco les mateixes, l'hem fet amb una hora i escriu, just per fer temps i tornar amb el tren que arriba a Inca sobre les sis de l'horabaixa. Hem estat 10 junt amb la professora n'Antònia Amengual.

Excursió a ses cases des Cosconar

Diuenge dia 9 de març. Després d'haver-ho programat ja dues vegades, a la tercera s'ha vençut i hem dut a terme l'excursió pels bells paratges des Cosconar i a la vista del Torrent de Pareis. Hi assistiren 15 persones.

Tercer itinerari de "Racons i Rondaies"

Diuenge dia 16 de març. Visitàrem primer Valldemossa i tots els seus llocs significatius. Ens acompanyà la valldemossina, n'Antònia Serrano, a qui agraïm totes les seves atencions. Visitàrem Banyalbufar on dinàrem. A la tarda ens aturàrem a La Real on el P.

March, membre d'aquella comunitat, ens fou un guia esplèndid. Ens causà forta impressió la Biblioteca i en especial els llibres de Ramon Llull. Hi han assistit 58 persones.

ACTIVITATS DE L'OCB D'INCA

Tertúlia: "Miquel Àngel Riera, persona i obra", a càrrec d'en Jaume Santandreu.

Dimarts dia 18 de març. Fou presentat per en Lluís Maicas. La persona i les paraules de Santandreu sempre són interessants. Hi havia una vintena d'assistents.

Representacions de l'obra "Mars de gespa" d'Ignasi Garcia pel BRUT GRUP TEATRE

Dimarts, dia 18, al Centre Cultural i Social del carrer Bisbe Llompart. No va haver-hi molt de públic. Dimecres, dia 19, al teatre Principal d'Inca. Sí que el públic fou molt més nombrós que el dia anterior.

Taller de cuina menorquina

Dijous dia 20 de març al Menjador Social. El professor Pere Massutí, amb gran coneixement i explicacions clarividents, va ensenyar les següents receptes: Crema d'albergínies i formatge, pollastre farcit de cuscussó, formatjades i gelat de formatge i mel. Hi havia una quarantena d'assistents.

A la secció RACÓ DE CUINA del present número, a la pàgina 25, podeu veure les receptes de cadascun d'aquest menjars.

CICLE DE CONFERÈNCIES

"La família: font de vida i de desenvolupament humà"

Aquest cicle de conferències, que ha durat un mes i mig, organitzat per les Associacions de pares d'alumnes d'Inca, amb la col.laboració de l'Ajuntament i de la Conselleria Adjunta a la Presidència del Govern Balear, ha estat a càrrec del Dr. Javier Mahillo Monte, catedràtic d'IES i professor de la UIB.

El més important d'aquesta experiència, a més de poder aprofundir en el tema de la família, ha estat l'interès, despertat en tots els associats de les APAs d'Inca, per tal de poder arribar a constituir una federació de totes les associacions d'APAs que hi ha a la nostra ciutat per tal de poder dur a terme activitats conjuntes per a tots els pares i estudiants d'Inca.

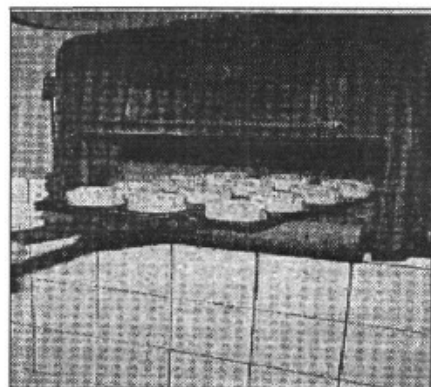
VISITA CULTURAL D'UN GRUP DE SANTPERENQUES

Els dies 1 i 2 de març, un grup d'11 dones catalanes : Àngels Ordeig, Cati Serra, Joaquina Ginebra, Maria i Paquita Font Vergés, Maria i Teresa Font Ribas, Maria Padrós, Mª Lurdes Guix, Lidia Vergés, i Emília Ambrós, de Sant Pere de Torelló, comarca d'Osona, arribaren a l'illa de Mallorca en una visita cultural que les dugué a recórrer una gran part de la Serra de la Tramuntana.

Partiren molt impressionades tant de la bellesa dels nostres paratges com de l'hospitalitat i la simpatia dels mallorquins.

Des de Sant Pere, ens han fet arribar el seu agraïment per a totes les persones que, durant la breu però intensa estada, les varen atendre: n'Antònia Serrano, en Josep Coll i Bardolet, el prior de Lluc Gaspar Alemany, En Jaume Gual i n'Antònia Alomar, na Carme Dalià, n'Antònia Fornés, en Josep Serra i na Mercè Puig.

RACÓ DE CUINA

CUINA MENORQUINA

Entram a la primavera, temps de trànsit del fred a la calor. Aquest trimestre vos oferim unes receptes menorquines que poden ser una variació agradable dins la nostra cuina quotidiana. Bon profit!

CREMA D'ALBERGÍNIES I FORMATGE

Ingredients: (6 persones)

250 gr. de formatge maonès semi-curat
3 albergínies grosses
2'5 dl. de nata
1 tassó gros de brou de carn
1 cullerada de farina
½ ceba
1 cullerada de formatge maonès vell, rallat
- oli d'oliva
- sal, pebre

Elaboració:

Es torren les albergínies al forn.
Se sofregeix la ceba amb l'oli, s'hi posa la cullerada de farina, es deixa coure un poc i es banya amb el tassó de brou calent, remenant-ho fins a obtenir una crema. S'hi afegeixen les albergínies pelades i trinxades; a continuació, ja fora del foc, l'hi afegim el formatge tallat menut per tal que es fongui. Es deixa refredar un poc i finalment s'hi posa la nata; es salpebra a gust i abans de servir-la, s'empolsa, la crema, amb el formatge maonès vell, rallat.

POLLASTRE FARCIT DE "CUSCUSSÓ"

Ingredients:

1 pollastre
125 gr. de pa de pagès rallat i un poc torrat
125 gr. d'ametla molta, amb un aire de forn
200 gr. de saïm
200 gr. de sucre
- panses i pinyons a gust
- ralladura de pell de llimona
- canyella mòlta
- sal i pebre bo
½ tassa d'aigua

Elaboració:

Es desossa el pollastre i s'assaona amb sal i pebre bo.

Dins una greixonera es couen, amb la meitat del saïm, les panses i el pinyons i s'hi afegeix el pa, l'ametla i el sucre; es banya amb la mitja tassa d'aigua i es deixa coure tot junt uns minuts, remenant-ho; s'hi afegeix la ralladura de llimona i la canyella.

Amb aquest "cuscussó" es farceix el pollastre; es cus i es ferma.

Es cou el pollastre al forn amb la resta del saïm a temperatura mitja.

Es pot guarnir amb verdures del temps.

FORMATJADES

Ingredients:

4 vermells d'ou
100 gr. de sucre mòlt
250 gr. de saïm
1 ½ dl. d'aigua
½ dl. d'oli d'oliva
farina fluixa, la que es begui (aprox. 1'2 quilo)

Elaboració:

Dins d'un ribell s'hi posen tots els ingredients, manco la farina, que s'hi anirà afegint així com faci falta.

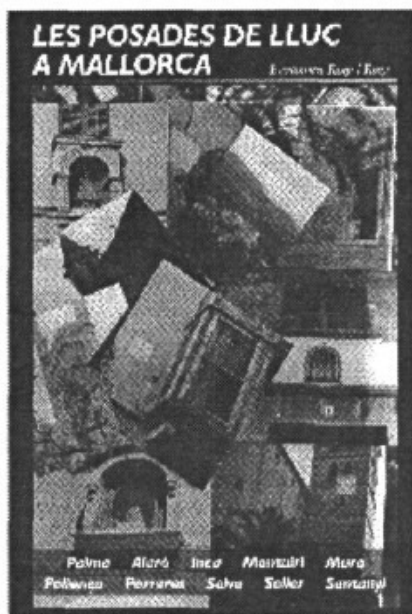
Es mescla, procurant que la pasta no agafi massa nirvi. Llavors es deixa reposar una estona a lloc sec i fresc

Es pesen bolles de pasta d'uns 50 gr. cadascuna; s'estiren amb l'aprimador, procurant que quedin de forma rodona; al mig s'hi disposa la farsa (brossat, cabell d'àngel, confitura...) i es tapa amb un altre cercle de pasta. Es clouen les vores pinsant amb els dits i formant una estrella; es pinten per sobre amb ou batut i es couen a forn moderat uns 25 minuts.

Pere Massutí i Esperança Ramis

LES POSADES DE LLUC A MALLORCA

Editat per la fundació Barceló de Palma, acaba de veure la llum un nou treball d'investigació del Pare Bartomeu Roig, Missioner dels Sagrats Cors, resident a Lluc. És el tercer llibre publicat en poc temps. Anteriorment ens havia ofert els llibres "Les fonts del terme de Lluc i els seus itineraris", "40 excursions a peu per les muntanyes de Lluc". Dos llibres que sens dubte ajudaran a conèixer i estimar un poc més el terme d'Escorca, com coneix a la perfecció el P. Bartomeu Roig.

En aquest llibre editat ara, de 80 pàgines, es fa ressò de les posades que Lluc té a Alaró, Inca, Montuïri, Muro, Pollença, Porreres, Selva, Sóller i Santanyí. Un llibre de lectura fàcil que farà que la gent conegui un poc més aquestes posades dels diferents pobles de Mallorca i les seves curiositats.

Moltes vegades s'ha dit que Inca era la porta de Lluc. Al llibre es presenten dues posades a Inca, amb fotografies i documents, una a la Plaça de la Verge de Lluc i l'altra al carrer de la Pau, ambdues molt prop del mercat cobert. També podem contemplar al llibre la imatge de la moreneta que corona la glorieta del pou de la venerable en el recinte del convent de Sant Bartomeu de les monges de Sant Jeroni.

És un llibre interessant i que segurament es presentarà a Inca, en col.laboració de l'OCB, amb motiu de la festa del llibre del proper 23 d'abril.

Confiam que a aquest llibre encara en segueixin d'altres de les investigacions del P. Roig, tan interessants com el que comentam.

Guillem Coll i Morro

CONCURSOS I CONVOCATÒRIES

LITERÀRIES

NARRATIVA

I PREMI "ERNEST MARTÍNEZ I FERRANDO" DE NARRATIVA CURTA

Convoca: AJELC-PV, amb la col.laboració de l'Associació Numen de Poesia

Lliurament dels treballs:

AJELC-PV, C. del Mestre Palau, 24, 46115 Alfara del Patriarca (País Valencià)

Resum de les bases:

Poden participar en aquest premi tots els escriptors menors de 30 anys que ho desitgin, sempre que els seus treballs estiguin redactats en català. Les obres hauran de ser originals i inèdites. Els autors podran presentar els seus treballs a títol individual o, si és el cas, col·lectivament. El tema serà lliure i cada autor podrà només presentar-se amb un màxim de dues obres.

Extensió: De 4 a 10 fulls DIN A4.

Els treballs es presentaran per triplicat, escrits a doble espai i per una sola cara, dins d'un sobre gran en què s'escriurà "Primer premi de narrativa Ernest Martínez i Ferrando". Dins del sobre s'afegirà una plica amb les dades personals i un telèfon de contacte, com també un sobre buit i franquejat amb les dades personals de l'autor i la seva adreça per tal de trametre-li el veredict del Jurat, un cop emès.

Termini de presentació dels treballs: 30.09.97

Dotació: Publicació de l'obra guanyadora en forma de plaquette i la recepció de vint exemplars.

X CERTAMEN DE RELATS BREUS DE "DIARIO DE MALLORCA"

Convoca: "DIARIO DE MALLORCA"

Lliurament de treballs: "Diario de Mallorca", C. Puerto Rico, 15, 07007 Palma

Amb la menció explícita en el sobre de "Per al Xè Certamen de Relats Breus".

Podran participar-hi tots els escriptors que ho desitgin, en castellà o en català. Cada autor només podrà enviar un original, acompanyat de quatre còpies, firmats sense pseudònim i a cadascun d'ells hi figuraran les dades personals del concursant. Els relats seran inèdits.

Extensió: Màxim 7 folis DIN A4

Termini de presentació de treballs: 18.04.97

L'AJUNTAMENT D'INCA INFORMA

EXPOSICIONS

ANTONI SOCIAS

Obra recent

Del 21 de març al 20 d'abril

Horari de visites:

de dilluns a divendres, de 18 a 21 h; dijous, dissabtes i diumenges, de 10.30 a 13.30 h.

EXPOSICIÓ D'EUGENIO LÓPEZ

abril - maig (dates a confirmar)

CENTRE D'EXPOSICIONS

Carrer de la Sirena, 19

EXPOSICIÓ DE TREBALLS TRIDIMENSIONALS I REPUJAT EN ESTANY

Dates: del 21 de març al 6 d'abril

Horari de visites: de dilluns a diumenge de 18 a 21 h; dijous, dissabtes i diumenges, de 10.30 a 13.30

Col.laboració: Àrea de Cultura, Educació i Esports

EXPOSICIÓ PROGRAMA ART JOVE

Dates: del 10 al 20 d'abril

Inauguració: dijous, dia 10 d'abril a les 20.30 h.

Horari de visites: de dilluns a diumenge de 18 a 21 h; dijous, dissabtes i diumenges, de 10.30 a 13.30 h.

EXPOSICIÓ D'ART AFRICÀ

Dates: del 30 d'abril a l'11 de maig

(horari a confirmar)

Organització: Padres Blancos

Col.laboració: Àrea de Cultura, Educació i Esports.

ALTRES

CICLE DE CONCERTS DE PRIMAVERA 1997 (març, abril i maig)

FESTA DEL LLIBRE, Concurs de Redacció, Premi Ciutat d'Inca, Cartamen Escolar de relat curt, Poesia i Glosat (23 d'abril).

IX CERTAMEN DE TEATRE INFANTIL I JUVENIL (maig)

INICI DE CURSOS MUNICIPALS:

Taller de restauració:

Grup B. Dijous, de 15 a 18 h (inici: dijous dia 6 de març)

Grup C. Dimecres, de 18 a 21 h. (inici: dimecres dia 9 d'abril)

COL·LEGI DE LA SALLE D'INCA

Alumnes en el dia de la seva Primera Comunió, 31 de març de 1944

Vet aquí els seus noms, començant per la fila de dalt i per l'esquerra

Primera fila:

Joan Devis Per (professor Mercantil a La Puresa), Miquel Munar Alcover (camperol de 1ª classe), Antoni Crespí Cerdà (jubilat), Joan Ramis "En Llarg" (difunt), Ignaci Fuentespina Mateu (comerciant de souvenirs), Bartomeu Llabrés Ramis (industrial a Veneçuela), Tomàs Civera Ferrer, Pau Pascual (administratiu), Emili Tur "Es Català".

Segona fila:

Antoni Albertí Llompart (funcionari de banc), Miquel Pujadas Pericás (agent immobiliari), Ramon Planas (jubilat), Antoni Seguí Salas (comerciant de roba), Rafel Gayá Ferrer (comerciant de pollastres), Agustí Galeano Cifre (industrial a València), Jaume Rosselló París (agent comercial), Guillem Palmer Rotger (comerciant de cuiros per a sabates), Pedro Ferrer Pascual (former de Can Guixa i el rei de ses coques).

Tercera fila:

Mateu Quetglas Escalas (jubilat), Joan Truyols Truyols (industrial i empresari de neteja), Joan Torrens Ferrer (difunt), Ramon Martorell Pons (picapedrer), Bartomeu Corró Ramón (fuster), Bartomeu Torrens (difunt), Antoni Rayó Valriu (oficial de Jutjat a Palma), Àngel Lorente Escrihuela (agent comercial), Carlos Lorente Escrihuela (agent comercial, ja difunt).

Quarta fila:

Jaume Albalat Prats (Cafè Bar Español), Miquel Forteza (difunt), Francesc Estrany Morro (industrial sabater), Bernat Solivellas Mora (Gerent de Quely, S.A.), Llorenç Rovira Ramis (el rei de les pintures), Antoni Mateu Garau (gestor administratiu), Joan Llabrés Estrany (funcionari de Telègrafs), Mateu Dalià Beltran (jubilat), Antoni Ferrer Beltran (sabater), Miquel Pieras Fiol (difunt), Miquel Martorell.

Per a tots els que encara viuen "Molts d'anys" i als que són morts "que reposin en pau".

Antoni Mateu Garau